

Motion till riksdagen 2021/22:2061

av **Marléne Lund Kopparklint (M)**

Motverka otillbörlig påverkan och övergrepp i rättssak

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna att använda multimediala verktyg i förhör och att det ska kunna ligga till grund för bevisning och domslut under en huvudförhandling och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Muntlighetsprincipen råder idag under en huvudförhandling; det som sägs ”där och då” ligger till grund för en dom i målet. Det som har sagts eller som har framkommit under förundersökningen har normalt sett inte relevans i bevisningen. Undantag finns givetvis, exempelvis när det handlar om barnärenden, men generellt är dessa undantagsbestämmelser restriktiva. De tar heller inte hänsyn till den ökande problematik som finns med otillbörlig påverkan och övergrepp i rättssak med vittnen. Detta leder till flertalet inställda rättegångar. Enligt statistik från Domstolsverket fick 704 brottmålsförhandlingar i tingsrätten ställas in år 2017 på grund av vittnen som inte dök upp. År 2016 var det 584 förhandlingar som man tvingades ställa in av samma skäl. Orsaken till att vittnen uteblir varierar givetvis men det skulle kunna bero på att utvecklingen av gängkriminalitet med dess tystnadskultur och våldskapital bidrar till rädsla för hot. Detta innebär inte bara ett hot mot vår demokrati utan också en stor samhällskostnad då en inställd rättegång innebär en genomsnittskostnad på drygt 11 000 kronor, enligt Riksrevisionen som gjorde en kartläggning år 2010. Med statistiken år 2017 skulle kostnaderna för 704 inställda brottmålsförhandlingar motsvara 7,7 miljoner kronor (ej inräknat kostnadsfördyringar).

Med den utveckling vi idag ser med gängkriminaliteten måste det ske en förändring, exempelvis brottmål där det finns en koppling till gängkriminalitet och organiserad brottslighet. Brottmål kring organiserad brottslighet kräver ofta omfattande resurser och i och med den negativa utvecklingen vi sett de senaste åren med gängkriminaliteten är

det också långa handläggningstider. Vi behöver också se en förändring när det gäller mål med våld i nära relation där vi vet att den som blivit eller är utsatt inte alltför sällan skräms till tystnad.

För att säkra bevis ska kunna säkras tidigt och för att minnesbilden av händelseförloppet hos vittnen inte ska försämrats med tiden och externa intryck finns det en vinst med att använda multimediala verktyg. Det är dock ofrånkomligt att en sådan ordning med inspelade vittnesförhör blir grundligt granskade av Lagrådet, så att inte rättssäkerheten sätts i fara.

Med de tekniska möjligheter som idag finns, inte minst de som skyndsammare har tagits fram i och med pandemin, är det i dag både enklare och rättssäkert att använda sig av både ljud- och bildinspelade vittnesmål. Det skulle också förebygga riskerna för mindre press på vittnen och målsäganden.

Fler brott kommer att klaras upp och antalet inställda huvudförhandlingar kommer troligtvis att minska.

Marléne Lund Kopparklint (M)